

VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA

Poezija prirode

divlje cvijeće,
vretenca i leptiri

Vretenca

1. PROLJETNI KRALJEVIĆ (*Brachytron pratense*) Karakterizira ga dlakavi prsni koš po kojem se razlikuje od sličnih vrsta. Javlja se rano u proljeće te mu je osnovna crna boja bitna kako bi se lakše ugrijao. Ličinke odrastaju u stajaćim i sporotekućim vodama. Nakon dvije godine izlaze iz vode i preobraze se u odrasle jedinke. Odrasle se jedinke hrane insektima koje love u letu.

2. PRUGASTA KONJSKA SMRT (*Calopteryx splendens*) je u Hrvatskoj najčešća iz porodice sjajnih vretenca (*Calopterygidae*). Usni organi snažni su i prilagođeni za grizenje. Na glavi su kratka ticala i velike oči sastavljene od triju dijelova. Često su izrazite boje, katkad metalnoga sjaja. Žive uz vodu u koju ženka polaže jaja. Ličinke koje žive na dnu stajaćih voda veliki su grabežljivci. Trče jakim nogama, a dišu uzdušničkim škrgama na kraju zatka ili u stražnjem crijevu.

3. MODRA KONJSKA SMRT (*Calopteryx virgo*) je u Hrvatskoj uz prugastu konjsku smrt, najčešća iz porodice sjajnih vretenca (*Calopterygidae*). Usni organi snažni su i prilagođeni za grizenje. Osim malih razlika u izgledu izgledaju i ponašaju se vrlo slično kao i prugasta konjska smrt.

4. VATRENI JURIŠNIK (*Crocothemis erythraea*) se ističe crvenom bojom tijela koja se dobro ističe u okolnoj vegetaciji. Veličina mu je 35 - 45 milimetara, a možemo ga vidjeti od svibnja do rujna. Nalazimo ga na gotovo svakoj većoj stajaćici. Kada se umori od patroliranja svojim područjem, često se vraća na predmet ili biljku s koje je poletio. Vrlo je dobar i brz letač, no zbog svoje boje je i jako dobro uočljiv pa često postaje plijen većim predatorima.

5. CRNI REGOČ (*Gomphus vulgatissimus*) Prirodna su mu staništa čiste, sporo tekuće rijeke i potoci s pjeskovitim tlom. Može se vidjeti od sredine travnja na jugu do kolovoza. Kad izađe iz vode kao odrasla jedinka živi kratko. Mužjaci su crni s širokim žutim tragovima na grudima i trbuhu koji zeleni postaju kako insekti stare. Ženke su crne s širokim žutim oznakama. Odrasle jedinke se hrane insektima, a plijen love u zraku.

6. VILIN DORAT (*Libellula fulva*) Odrasli mužjak ima svijetloplavi trbuh s mrljama crne boje. Dug je oko 45 mm s prosječnim rasponom krila 74 mm. Rasprostranjen je po cijeloj Europi. Ugrožava ga gubitak staništa. Ova vrsta živi na poplavnim područjima i močvarama s gustom, obilnom vegetacijom. Ženke odlažu svoja jaja u sporo tekućim potocima. Ličinke se razvijaju pod vodom obično dvije godine. Odrasli žive od svibnja do kolovoza, za to vrijeme se pare i polažu jaja.

4

6

7

5

7. ROGATI REGOČ (*Ophiogomphus cecilia*) je česta vrsta u Europi. U Hrvatskoj je rasprostranjen ograničeno samo na kontinentalni dio. Stanište rogatog regoča su spore rijeke pješčana dna, a najčešće se smještaju na kamenje ili biljke uz vodu. Uništavanje velikih i sporih ravničarskih rijeka izgradnjom hidroakumulacija i hidrotehničkim zahvatima najčešći su uzroci ugroženosti ove vrste. Rogati regoč naraste 50-60 mm, od čega 37-42 mm otpada na zadak. Pojavljuju se krajem travnja, najbrojniji su u srpnju, a mogu letjeti i do kolovoza.

8. BJELONOGA POTOČNICA (*Platycnemis pennipes*) Bjelonoga potočnica, je jedan od najraširenijih i najčešćih vretenaca u Europi. Mužjak je najčešće plavkaste boje, a lako ga možemo prepoznati po plavoj oznaci na kraju zatka. Ženke mogu biti različitih boja, od zelene i plavo zelene pa čak i ljubičaste. Veličine je 30 - 35 milimetara, a javlja se od travnja do rujna. Stanište su mu skoro sve veće bare, močvare ili jezera, ali i većine tekućica. Dolaze često u velikom broju, a najčešće se odmaraju na biljkama koje rastu u ili uz vodu. Lete polagano kao i sva ostala tankostruka vretenca.

Jedna od glavnih karakteristika područja Virovitičko-podravske županije je iznimna ekološka očuvanost, a 17,3 % njenog teritorija predstavljaju područja zaštićene prirode. Raznolikost prirodne baštine ogleda se u nepreglednim posebnostima Parka prirode Papuk - UNESCO svjetskog geoparka, UNESCO prekograničnog Rezervata biosfere Mura - Drava - Dunav, koji se ovom županijom proteže u dužini od 73 km te na područjima koja su dijelovi ekološke mreže Europske unije Natura 2000.

Na području Virovitičko-podravske županije zabilježeno je približno 1300 vrsta flore i faune što čini gotovo 1/3 ukupnog nacionalnog fonda, a posebno se ističe flora s divljim cvijećem i fauna s vretencima i leptirima. Ove vrste male su u svojim formama ali imaju velike uloge u sofisticiranom mozaiku života prirode. U svojim raskošnim pojavnostima gotovo da se međusobno nadmeću u ljepoti, stilu, eleganciji, šarmu... da, to su istinski dragulji..., da to je poezija prirode.

Ostalo cvijeće

1. ŽUTA ŠUMARICA (*Anemone ranunculoides*) je proljetnica čiji cvjetovi imaju obično pet žutih latica bez lapova s puno tučkova i prašnika. Listovi su duguljasti, urezanih rubova. Cvatnja započinje već u ožujku (prije listanja šuma) i često traje sve do svibnja. Za vrijeme kiše sklapaju latice kako bi zaštitile nježne prašnike i tučak od nevremena. Plodovi su jednosjemeni oraščići. Razmnožava se sjemenkama i rezanjem podanka. Zimu preživljava u obliku podzemne stabljike (podanka). Zakonom je zaštićena. Raste u šumama i parkovima.

2. MOČVARNA KALJUŽNICA (*Caltha palustris*) je izuzetno lijepa proljetnica močvarnih terena, obala potoka, kanala i rijeka te vlažnih livada i pašnjaka. Veliki zlatnožuti cvjetovi smješteni su na dugim cvjetnim stapkama. Cvatnja je od ožujka do lipnja. Zakonom je zaštićena.

3. LADOLEŽ (*Calystegia sepium*) je višegodišnja biljka od 100 do 300 cm visoka. Penjačica bijelih cvjetova. Listovi su trokutasto-jajoliki, na vrhu tupi ili šiljasti. Plod tobolac. Cvate od lipnja do rujna. Česta vrsta. Raste na vlažnim livadama, vrtovima, uz bare i potoke. Medonosna biljka.

4. KOCKAVICA (*Fritillaria meleagris*) je proljetnica purpurnih cvjetova sa svjetlijim i tamnijim šarama koje tvore uzorak šahovnice, po čemu je i dobila svoj hrvatski naziv. Budući da se nalazi u Crvenoj knjizi kao osjetljiva vrsta (VU), kockavica je strogo zaštićena. Glavni je uzrok njezine ugroženosti gubitak staništa uslijed izravnog negativnog čovjekovog djelovanja (melioracija, urbanizacija, pretvaranje livada u oranice ili građevinsko zemljište).

4. VRIJESKOV PLAVAC (*Celastrina argiolus*) je leptir iz porodice plavaca. Raspon krila je 3 do 3,5 cm. Nastanjuje vlažne šumarke, najčešće trušnjiku. Gusjenica je duga oko 2 cm, zelena ili smeđa s bjelkastim pjegama i bočnim prugama. Prezimljava kao kukuljica.

5. OBIČNI OKAŠ (*Coenonympha pamphilus*) Boja krila im je okeržuta tamnosmeđeg ruba. Na vrhovima prednjih krila je mala pjega u obliku tamnog oka. Donja strana prednjih krila je okeržuta sa širokim sivim rubom i crnom pjegom u obliku oka. Stražnje krilo je prema bazi sivosmeđe, a prema rubovima sivobijelo, s nježnim bijelim pjegicama u obliku oka. Rasprostranjen je posvuda na livadama i travnjacima, česta je vrsta.

6. KRATKOREPI STRJELIČAR (*Cupido argiades*) Mužjak ima ljubičastu gornju stranu, sa smeđim ivicama. Krila imaju crne mrlje, od kojih neka imaju blagi bijeli rub. Donja strana krila je bijela ili smeđe siva. Antene su crne s bijelim pjegama na osovinama. Ženka ima tamno

sivoplavu gornju stranu. Donja strana krila slična je mužjakovim. Rasprostranjen je na livadama i svjetlijim šumskim staništima do 1500 m nadmorske visine. Možemo ga vidjeti od svibnja do rujna. Gusjenice se hrane uglavnom listovima mahunarki.

7. PRUGASTO JEDARCE (*Iphiclides podalirius*) je leptir čije su stanište vrtovi, polja, otvoreni šumski prostori, a naročito grmoviti predjeli, na kojima uspijeva trnina, te voćnjaci. Raširen je diljem Europe osim u njezinim sjevernim dijelovima. U Hrvatskoj je više zastupljen u mediteranskom dijelu. Raspon krila je od 6 do 8,5 cm. Prezimljava kao kukuljica.

8. CRVENA RIĐA (*Melitaea cinxia*) živi u gotovo cijeloj Europi. Ličinke se hrane listovima trputca i čestoslavice. Naseljava travnjake siromašne hranjivim tvarima. Gusjenica je aktivna već početkom ožujka. Odrasli leptiri su aktivni između sredine svibnja i početka srpnja. Jako je ugrožena zbog nestanka staništa.

9. GRAHORKIN PLAVAC (*Polyommatus thersites*) je rasprostranjen u središnjoj Hrvatskoj, porječju Kupe, Primorju i Dalmaciji. Gornja strana krila mužjaka je plave boje, dok su ženke smeđe s narančastim marginalnim rubom na stražnjim krilima. Vrsta je rasprostranjena na suhim, toplim i kamenitim staništima na karbonatnoj podlozi te na različitim tipovima livadnih staništa ili napuštenim poljoprivrednim površinama. Odrasli leptiri grahorkinog plavca javljaju se u dvije generacije godišnje, od travnja do lipnja i od lipnja do kraja rujna. Ovo je jedna od rijetkih vrsta u Hrvatskoj o čijoj biologiji malo znamo.

4

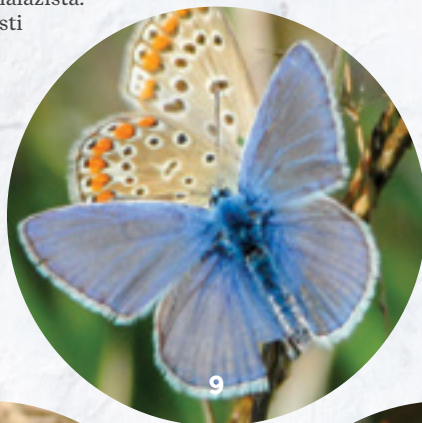

6

5

Vrsta dolazi na malom broju nalazišta. Najvažniji su uzroci ugroženosti grahorkinog plavca izolacija i fragmentacija staništa uslijed intenziviranja poljoprivredne proizvodnje.

10. STRIČKOVAC (*Vanessa cardui*) je raskošno obojani leptir čija je osnovna boja narančasta s crnim plohama i crnim i bijelim mrljama. Rasprostranjen je na svim kontinentima osim Antarktiku. Prisutna je u svim umjerenim zonama uključujući planinske dijelove tropskih područja. Trajno naseljava samo toplija područja. Migratorna je vrsta i u naše krajeve dolazi u svibnju i lipnju iz sjeverne Afrike. Migracije ovih leptira odvijaju se u etapama, često puta i na velikim visinama. Tijekom migracije mogu preletjeti udaljenosti veće od 14000 km.

Orhideje

1. KOŽASTI KAČUN (*Anacamptis coriophora*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 50 cm. Smeđepurpurni cvjetovi čine gusti cvat valjkastog oblika. Medna usna je trodijelna, često točkasta prema unutrašnjosti cvjeta. Miris je dosta neugodan i podsjeća na trulo meso što joj osigurava specifične oprašivače. Listovi su izduženi, a na stabljici manji i obavijeni oko nje. Raste na travnjacima, najčešće u skupinama od nekoliko jedinki, od svibnja do srpnja. Strogo je zaštićena vrsta.

2. MOČVARNI KAČUN (*Anacamptis laxiflora*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 60 cm. cvjetovi su tamnije purpurni, na mednoj usni svjetliji u središnjem dijelu, još izrazitije prema unutrašnjosti cvijeta. Medna usna po sredini presavijena prema unatrag. Listovi su uspravni i ušiljeni. Cvate na močvarnim livadama od svibnja do srpnja, često u vrlo velikom broju jedinki koje ponekad budu grupirane u gusto zbijene zajednice od više biljaka.

3. MOČVARNI KAČUN (*Anacamptis palustris*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 60 cm. cvjetovi su svijetlo purpurni, na mednoj usni svjetliji u središnjem dijelu prekriveni uzdužnim purpurnim prugama i mrljama. Medna usna je široka i za razliku od *A. laxiflore* po sredini nije značajno presavijena prema unatrag već blago ispupčena. Listovi su uspravni i ušiljeni. Cvate na močvarnim livadama od lipnja do srpnja.

4. CRVENA VRATIŽELJA (*Anacamptis pyramidalis*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 60 cm mada je uobičajena visina oko 20 - 30 cm. Cvat je piramidalnog oblika, a u kasnijem stadiju prelazi u valjkasti. Cvjetovi su ružičasti gusto zbijeni i ugodnog mirisa. Listovi obavijaju stabljiku pri osnovi i naizmjenično su postavljeni, na sebi nemaju mrlje, prema gornjem dijelu stabljike sve su šiljatiji. Cvate od svibnja do kolovoza na sunčanim livadama i uz rubove šuma. Zakonom je zaštićena.

5. BIJELA NAGLAVICA (*Cephalanthera damasonium*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 50 cm ali je najčešće visine do 30 cm. Cvjetovi su bijeli, rahlo raspoređeni uzduž stabljike, a unutrašnjost im je žuta. Listovi su naizmjenično raspoređeni eliptičnog oblika. Cvate u svibnju i lipnju u listopadnim šumama, često na mjestima gdje je šuma nešto rjeđa i na njenim rubovima. Strogo je zaštićena vrsta.

6. DUGOLISNA NAGLAVICA (*Cephalanthera longifolia*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, nešto je viša od bijele naglavice i naraste do 60 cm ali obično naraste 30 - 40 cm. Cvjetovi su bijele boje, gotovo zatvoreni, nepravilno raspoređeni. U unutrašnjosti cvijeta ističe se žuto obojana medna usna. Stabljka je vitka s dugim šiljastim listovima naizmjenično postavljenim. Raste u šumama, šikarama i po njihovim rubovima u brdovitim predjelima. Strogo je zaštićena vrsta.

7. FUCHSOV KAČUN (*Dactylorhiza fuchsii*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, cvijet je svijetloljubičast do tamnoljubičast, razvijen, s širokom trodijelno razgranatom mednom usnom, ukrašenom kružnim purpurnoljubičastim uzorcima. Medna usna se produžuje u ostrugu koja proizvodi nektar za oprašivače. Listići ocvijeća iznad čine kacicu. Prizemni listovi su skupljeni u rozetu, a po sebi imaju smeđe pjege. Raste u mješovitim šumama i uz njihove rubove. Cvate od svibnja do srpnja.

8. KUKULJIČASTI KAČUN (*Dactylorhiza incarnata*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste 20 - 80 cm visok. cvjetovi su brojni, a cvatovi su često i do 15 cm dugi, medna usna je nazubljena, prema unutra svjetlija s nepravilnim često točkastim šarama. Stabljka je čvrsta i bridasta s naizmjenično postavljenim listovima izduženog oblika, bez mrlja. Cvate od svibnja do srpnja na močvarnim livadama. Strogo je zaštićena vrsta.

9. MEDENI KAČUN (*Neotinea ustulata*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 30 cm. Pedesetak cvjetova čini cvat ugodna mirisa na med. Cvat je valjkastog oblika, u donjem dijelu svjetliji, a prema gore, gdje su cvjetovi zatvoreniji, tamno crveni do purpurni. Medna usna je izrazito trodijelna, svijetla, u sredini cvatnje prekrivena purpurnocrvenim mrljama. Iako malen cvijet izgleda vrlo skladno. Tri do pet listova pri zemlji čine rozetu, a nastavljaju se na stabljiku ali su znatno manji i u potpunosti je obavijaju. Cvatve od svibnja do kolovoza na suhim i vlažnim livadama. Strogo je zaštićena vrsta.

10. ŠUMSKA KOKOŠKA (*Neottia nidus-avis*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 35 cm. Cvjetovi su mali smeđi ugodnog mirisa na med. Medna usna je dvodijelna duga do 1 cm. Cvat je cilindričan. Ova orhideja je saprofit, živi u simbiozi s jedno gljivicom koja joj osigurava hranu koju dobiva iz organske tvari na šumskom tlu. Raste na humusnim tlima u šumama od svibnja do lipnja. Strogo je zaštićena vrsta.

11. KACIGASTI KAČUN (*Orchis militaris*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 40 cm visok. Cvjetovi su izvana blijedo ružičasti, a iznutra ružičastoljubičasti.

Medna usna je trodijelna svijetloljubičaste osnove prekrivena purpurnim dlačicama. Sabijeni cvjetovi u guste cvatove čine ovu orhideju vrlo atraktivnom i na izgled većom nego što u stvarnosti je. Listovi su duguljasti, eliptični i kožasti, a na stabljici se nalaze dva lista koji ju obuhvaćaju. Raste na livadama i rubovima šuma od svibnja do lipnja. Strogo je zaštićena vrsta.

12. MALI KAČUN (*Orchis morio*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste od 10 do 50 cm visok. Cvjetovi su ljubičastocrveni do ružičasti ali se mogu pronaći i bijeli. Čine mirisni cilindrični cvat do 8 cm visok. Medna usna je široka, pri osnovi uža, po sredini svjetlija najčešće s izraženim mrljicama. Cvate od ožujka do svibnja na sunčanim livadama, rjeđe u svijetlim šumama. Rasprostranjena je na području cijele Hrvatske i jedna je od najčešćih naših orhideja.

13. OTMJENI KAČUN (*Orchis ovalis*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja. Naraste do 60 cm visoka. Cvat čine raskošni ljubičastocrveni do ružičasti cvjetovi. Medna usna je trodijelna sa svjetlijim središnji i gornjim dijelom koji su prekriveni tamnijim mrljicama. Raste na livadama od nizinskih do planinskih predjela, cvate od travnja do srpnja. Ova vrsta orhideja je dosta diskutabilna i mnogi je do nedavno predstavljaju kao *O. mascula*. Još uvijek njen status nije u potpunosti razjašnjen jer se više populacija razlikuju morfološki i genetski. Rasprostranjena je uglavnom u centralnoj i istočnoj Europi. Danas je poznato da na području Italije i Francuske *O. ovalis* genetski naginje

vrsti *O. mascula*, a na području Balkana vrsti *O. pinetorum*. Prema nekim autorima ova vrsta zbog svojih genetskih i morfoloških razlika vjerojatno nije samo jedna vrsta već se radi o dvije ili više vrste. Često puta vrste koje nas okružuju i nama izgledaju uobičajeno mogu biti nešto vrlo posebno i izazov za znanstvenike.

14. GRIMIZNI KAČUN (*Orchis purpurea*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 80 cm visine. Listovi su eliptični dugi do 20 cm i široki do 7 cm, zadnji listovi obavijaju stabljiku. Mirisni cvjetovi formiraju dugoljaste cvatove duge i do 23 cm. Vanjska strana cvijeta je tamnoporpučna, a iz unutarnje strane bijelozelena. Cvijet ističe velika bijela do svijetloljubičasta medna usna prekrivena ljubičastim dlakama u središnjem dijelu. Cvate tijekom svibnja i lipnja na livadama i svijetlim šumama. Strogo je zaštićena vrsta.

15. BIJELI VIMENJAK (*Platanthera bifolia*) je trajna zeljasta biljka iz porodice orhideja, naraste do 50 cm visoka. Ističu se dva lista pri dnu biljke koji su svijetlozeleni, široki, eliptični, nasuprotno postavljeni. Više na stabljici smješteno je nekoliko malih, uskih, zašiljenih listova. Cvijet je bijel sa svijetlo zelenom ostrugom. Izuzetno je ugodnog i jakog mirisa po kojemu najčešće uočimo ovu vrstu. Ova vrsta cvate od svibnja do srpnja, najčešće u listopadnim šumama ali može ju se naći i na livadama. Zakonom je zaštićena.

Ostalo cvijeće

1. ŽUTA ŠUMARICA (*Anemone ranunculoides*) je proljetnica čiji cvjetovi imaju obično pet žutih latica bez lapova s puno tučkova i prašnika. Listovi su duguljasti, urezanih rubova. Cvatnja započinje već u ožujku (prije listanja šuma) i često traje sve do svibnja. Za vrijeme kiše sklapaju latice kako bi zaštitile nježne prašnike i tučak od nevremena. Plodovi su jednosjemeni oraščići. Razmnožava se sjemenkama i rezanjem podanka. Zimu preživljava u obliku podzemne stabljike (podanka). Zakonom je zaštićena. Raste u šumama i parkovima.

2. MOČVARNA KALJUŽNICA (*Caltha palustris*) je izuzetno lijepa proljetnica močvarnih terena, obala potoka, kanala i rijeka te vlažnih livada i pašnjaka. Veliki zlatnožuti cvjetovi smješteni su na dugim cvjetnim stapkama. Cvatnja je od ožujka do lipnja. Zakonom je zaštićena.

3. LADOLEŽ (*Calystegia sepium*) je višegodišnja biljka od 100 do 300 cm visoka. Penjačica bijelih cvjetova. Listovi su trokutasto-jajoliki, na vrhu tupi ili šiljasti. Plod tobolac. Cvate od lipnja do rujna. Česta vrsta. Raste na vlažnim livadama, vrtovima, uz bare i potoke. Medonosna biljka.

4. KOCKAVICA (*Fritillaria meleagris*) je proljetnica purpurnih cvjetova sa svjetlijim i tamnijim šarama koje tvore uzorak šahovnice, po čemu je i dobila svoj hrvatski naziv. Budući da se nalazi u Crvenoj knjizi kao osjetljiva vrsta (VU), kockavica je strogo zaštićena. Glavni je uzrok njezine ugroženosti gubitak staništa uslijed izravnog negativnog čovjekovog djelovanja (melioracija, urbanizacija, pretvaranje livada u oranice ili građevinsko zemljište).

5. GOSPINA TRAVA (*Hypericum perforatum*)

je višegodišnja zeljasta biljka s drvenastim podankom iz porodice pljuskavice (*Hypericaceae*). Stabljika je uspravna i naraste do 80 centimetara. Cvjetovi su zlatnožuti.

Listovi su sitni, duguljasti, kopljasti. Cvate od lipnja do rujna. Raste na sunčanim livadama, zapuštenim zemljištima, šikarama i rubovima šuma. Biljka sadrži eterično ulje. Ljekovita i medonosna biljka.

6. SIBIRSKA PERUNIKA (*Iris sibirica*) je

višegodišnja zeljasta biljka visine od 80 do 120 cm. Vitka i šuplja stabljika nosi tri mala lista i najčešće tri cvijeta udružena u cvat. Cvjetovi su dvospolni, obavijeni dvama listovima koji su u doba cvatnje suhi i smeđi.

Ocvijeće je intenzivne ljubičaste boje, nema karakterističnu bradu. Raste na močvarnim livadama, sunčanim i polu sjenovitim područjima.

Ugrožena je i strogo zaštićena.

7. LJETNI DRIJEMOVAC (*Leucojum aestivum*) je

trajna zeljasta biljka do 60 cm visoka. Stabljika je uspravna bez listova. Ima lukovice. Odlikuje se višećim, bijelim cvjetovima kao i visibaba. Raste uz rubove šuma, na močvarnim livadama. Zaštićena je vrsta.

8. LAN (*Linum perenne*) je trajnica do 90

cm visoka. Raste na livadama. Cvjetovi ugodne plave boje. Poznata je čovjeku od davnih vremena. Koristi se za proizvodnju tkanina, a sjemenke osim za prehranu koriste se za dobivanje kvalitetnog ulja.

- 9. PURPURNA VRBICA** (*Lythrum salicaria*) je višegodišnja biljka, do 200 cm visoka. Korijen je debeo i drvenast. Ističe se bojom purpurnocrvenih cvjetova. Česta je vrsta. Raste na vlažnim i močvarnim staništima.

- 10. CRNI SLJEZ** (*Malva sylvestris*) je razgranata trajnica dlakave stabljike visoke do 80 cm. Listovi su sroliki, naizmjenični i bubrežasti. Cvjetove čini pet blijedoljubičastih i ružičastih latica prošaranih tamnim prugama. Cvate od lipnja do rujna. Raste uz putove i rubove šuma blizu naselja. Ljekovita i medonosna biljka.

- 11. POLJSKI MAK** (*Papaver rhoeas*) je jednogodišnja biljka. naraste od 25 do 90 cm. Ističe se vatrenocrvenim cvjetovima. Ima tobolac u kojem se nalaze brojne sjemenke. Cvate od svibnja do srpnja. Dolazi na poljima, ruderalnim staništima i livadama.

- 12. PASJA RUŽA ILI DIVLJA RUŽA** (*Rosa canina*) je višegodišnja biljka, 2 - 3 metra visok grm s bodljikavim granama. Listovi su naizmjenični i neparno perasti, oštro nazubljeni. Cvjetovi su blijedo ružičasti ugodnog mirisa. Plodovi su crveni šipak, oko 2 cm dužine. Visokog su sadržaja vitamina C (10 puta više od limuna) te B1, B2 i E. Cvate od svibanja do lipanja, dozrijevanje plodova je u rujnu i listopadu. Raste uz sunčane rubove šume, šikare, uz ograde, međe i putove.

13. GAVEZ (*Symphytum officinalis*) je višegodišnja zeljasta ljekovita biljka koja naraste do 100 cm. Stabljika je uspravna, mesnata, šuplja i grubo dlakava. Korijen je dugačak i razgranat. Listovi su duguljasti, s donje strane istaknutih žila i također dlakavi. Cvjetovi su zvonasta oblika i ljubičaste boje. Cvate od svibnja do srpnja. Raste na vlažnim livadama, uz jarke i potoke.

14. PUSTENASTA DIVIZMA (*Verbascum phlomoides*) je dvogodišnja biljka. visine od 50 do 200 cm. Stabljika uspravna i obrasla mekim, tankim i vunastim dlakama. Cvjetovi krupni žuti u skupinama od dva do devet. Cvate od srpnja do rujna. Raste na sunčanim pjeskovitim mjestima uz putove, čistine, nasipe i na travnjacima. Medonosna biljka.

14

15. ČESTOSLAVICA (*Veronica chamaedrys*) je višegodišnja biljka od 10 do 50 cm visoka. Cvjetovi plavi, rijetko ružičasti ili bijeli. Složeni u rahle grozdaste cvatove. Cvate od kolovoza. Raste na livadama i ruderalnim staništima.

16. MIRISNA LJUBIČICA (*Viola odorata*) je višegodišnja biljka, izdanci su joj tamnozeleni, polegli, kratko dlakavi ili goli sa dugim i izduženim, poleglim lozicama. Listovi okruglasto bubrežasti do široko jajasti, sa srcastom osnovom. Cvjetovi ljubičasti, rijetko bijeli, mirišljavi. Ostruga ravna ili malo savijena, iste boje kao i laticice. Plod je okruglast tobolac, fino dlakav, često ljubičaste boje. Raste u svijetlim listopadnim šumama i šikarama, na rubovima šumama, u živicama, na obalama rijeka i potoka, uz putove, u vrtovima i parkovima. Zaštićena je vrsta.

15

16

I M P R E S U M

IZDAVAČ

Turistička zajednica Virovitičko-podravске županije

STRUČNA POTPORA

Tatjana Arnlod Sabo - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom Virovitičko-podravске županije

UREDNICI

Martina Jakelić, Luka Sabo, Josip Mikočič

TEKST

Jasna Razlog Grlica, Ivan Grlica, Josip Mikočič

FOTOGRAFIJE

Ivan Grlica

GRAFIČKO OBLIKOVANJE I TISAK

Grafiti Becker d.o.o.

Virovitica 2019.

KONTAKT

Turistička zajednica Virovitičko-podravске županije

Trg Ljudevita Patačića 1
33000 Virovitica

Tel: +385 33 726 069, +385 33 730 031

E-mail: ured@tzvpz.hr

www.tzvpz.hr

Turistička zajednica
Virovitičko-podravске županije

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode
i ekološkom mrežom Virovitičko-podravске županije

Virovitičko-podravska županija
Uvijek otvorenih vrata

